

ФУНКЦІОНАЛЬНА РІЗНОМАНІТНІСТЬ СТРІЛЬБИ З ЛУКА ЯК ВИДУ РУХОВОЇ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ АКТИВНОСТІ ЛЮДСТВА

Михайло ОСТРОВСЬКИЙ

*Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського, м. Львів, Україна*

Вступ. Стрільба з лука має давні традиції та функції, які постійно розширюються і поновлюються у сучасному суспільстві. Є наукові роботи, які визначають функції стрільби з лука, але вони неповні і не відповідають сучасним класифікаційним нормам.

Мета роботи – розкрити та розширити функціональну різноманітність стрільби з лука як виду рухової та соціокультурної активності людства.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення, системний аналіз, аналіз науково-методичної літератури.

Результати дослідження

Ми розробили авторську схему функціональної різноманітності, що полягає у класифікації видів стрільби з лука залежно від соціальної функції, яку виконує такий вид рухової активності людини.

У схемі зазначено функції, які виконує стрільба з лука, що склалися історично.

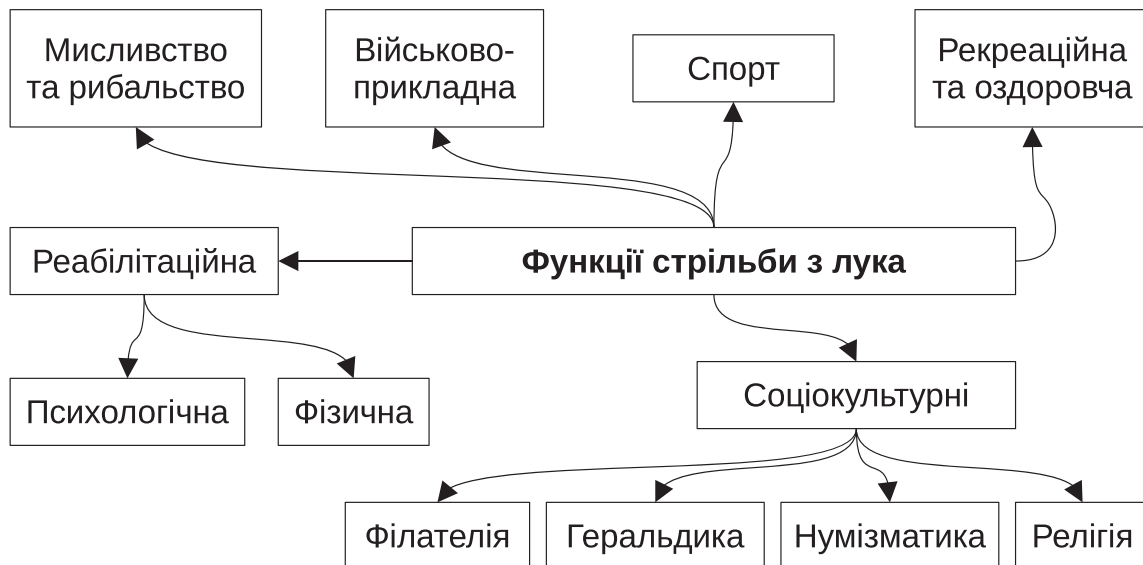

Рис. 1. Модель функціональних зв'язків лучництва

Окрім загальних та специфічних функцій спорту, стрільба з лука виконує низку інших функцій. Зазвичай під час дослідження функцій стрільби з лука науковці не згадують ще однієї важливої функції – соціокультурної.

Функція мисливства полягає у використанні лука та стріл для добування їжі. Відомо, що лук та стріли виникли ще в далекому мезоліті. Основною причиною винаходу метальної зброї було змінення кліматичних умов у зв'язку з таненням льодовиків, які почали рухатися та змінювати рельєф. Отже, змінилася і фауна. Для вдалого полювання і виживання були потрібні зміни в процесі мисливства, зокрема поява лука та стріл.

На сьогодні полювання за допомогою лука є вже не таким актуальним, але все ж його використовують деякі племена, вона є способом рекреації та хобі багатьох людей у світі. Також є рибальство за допомогою лука (bowfishing).

Військова прикладна функція полягає у використанні лука та стріл у військових діях та за сіб тренування і фізичної активності військових. У боротьбі за ліпші території між племенами траплялися сутички, у яких активно використовували далекобійну зброю – лук. Різні цивілізації використовували його по-різному, що можна пояснити способом життя народів. Лучники були пішими (англійські лучники) та вершниками (на слонах в Індії та на конях у Монголії).

Соціокультурна функція полягає у впливі лука та стріл на історичні, культурні цінності та традиційні надбання людства.

Можна виділити такі: першим здобутком людства у культурному аспекті є наскальні малюнки, на яких зображували сцени полювання з використання лука і стріл як мисливської зброї.

Лук та стріли були невід’ємними у релігії. Давні народи дуже широко використовували символи лука та стріл у міфології, легендах, баладах, приказках та інше. Також широко використовувалися у релігійних обрядах та дійствах. Прикладом цього можуть бути японські обряди Ябусаме та традиційна стрільба кюдо [1].

Також ця функція полягає в використанні та зображенні як символів лука та стріл у геральдиці, нумізматиці, філателії та ін. Тому сьогодні ми можемо побачити багато гербів адміністративних одиниць, сімейних гербів, товариств, шкіл, печаток, марок та монет, на яких зображено атрибути лучників – лук, стріли, сагайдаки тощо [2].

Відомі митці та архітектори також використовували ці символи у своїх творах.

Стрільба з лука є поширеним засобом реабілітації.

Висновки. Проаналізувавши різноманітність стрільби з лука як виду рухової та соціокультурної активності людства, використання та застосування лука і стріл як засобу фізичної активності, можна виділити велику кількість сфер застосування цієї зброї у житті людини, що свідчить про надважливу роль лука та стріл у становленні людства.

Ключові слова: стрільба з лука, лук, стріли, соціокультурне явище.

Список використаних джерел

1. Левашов И. Путь лука: традиционная стрельба из лука (Англия, Япония, Индия, Китай, Корея): антология традиционных текстов / И. Левашов. – Москва : Либроком, 2011. – 136 с.
2. Гречило А. Українська міська геральдика / А. Гречило. – Київ; Львів, 1998. – 192 с.